

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Harlindis en Relindis T.I. Sint-Jansberg A te Maaseik

Hoofdstructuur so

	Pedagogische eenheid	39636 - 127662
	Instellingsnummer	39636
	Instelling	Harlindis en Relindis T.I.St.-Jansberg A
directeur		Eric RUTTEN
adres		Sint-Jansberg 39 - 3680 MAASEIK
telefoon		089-56.30.59
fax		089-56.84.81
e-mail		info@kasomk.be
website/URL		http://www.kasomk.be/sjm
	Bestuur van de instelling	971101 - KaSO Maaseik-Kinrooi te MAASEIK
adres		Sint-Jansberg 39 - 3680 MAASEIK
	Scholengemeenschap	113423 - SGKSO Harlindis en Relindis te MAASEIK
adres		Sint-Jansberg 39 - 3680 MAASEIK
	CLB	114851 - Vrij CLB Maasland te MAASMECHELEN
adres		Deken Bernardstraat 4 - 3630 MAASMECHELEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	23/04/2012, 24/04/2012, 25/04/2012, 26/04/2012, 27/04/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	24/05/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	24/05/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Gabriël Poppe
	Teamleden	Leander Froidcoeur Agnes Geerts Alex Maes Jan Meers Eric Suys

Marie-Rose Van Nooten

Deskundige(n) behorend tot de nihil
administratie

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	8
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	8
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	8
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	9
3.1 Elektrotechnieken tso2	9
3.2 Industriële wetenschappen tso2	10
3.3 Industriële elektriciteit bso3	11
3.4 Industriële wetenschappen tso3	12
3.5 Mechanische vormgevingstechnieken tso3	13
3.6 Werktuigmachines bso3 en Computergestuurde werktuigmachines bso3,3	14
3.7 Engels in Industriële wetenschappen tso3	15
3.8 Nederlands in Elektrotechnieken tso2, Industriële wetenschappen tso2 en tso3 en Mechanische vormgevingstechnieken tso3	16
3.9 Nederlands in Industriële elektriciteit bso3, Werktuigmachines bso3 en Computergestuurde werktuigmachines bso3,3	16
3.10 Wiskunde in tso2 en tso3	18
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	20
4.1 Begeleiding	20
4.2 Evaluatie	22
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	24
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	25
6.1 Wat doet de school goed?	25
6.2 Wat kan de school verbeteren?	26
6.3 Wat moet de school verbeteren?	26
7. ADVIES	27
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	27

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De scholengemeenschap Katholieke Scholengemeenschap Harlindis en Relindis Maaseik – Kinrooi bestaat uit een aantal pedagogische entiteiten: een eerstegraadsschool met drie vestigingen en drie scholen met een tweede en derde graad op twee vestigingsplaatsen. Verder behoren ook een internaat en een Centrum voor Deeltijds Onderwijs tot de scholengemeenschap. Vanaf het volgende schooljaar zullen de bovenbouwscholen samen met een deel van het internaat en het Centrum voor Deeltijds Onderwijs op één campus gelokaliseerd worden. Er is één schoolbestuur voor de hele scholengemeenschap, dat heel wat aspecten van de onderwijsorganisatie centraal voorbereidt en aanstuurt. Elke school kan eigen accenten kan leggen, maar de ‘herkenbare eenheid’ krijgt voorrang.

De pedagogische eenheid Harlindis en Relindis Technisch Instituut Sint-Jansberg A en B (belangstellingsgebied Nijverheid en techniek) bestaat uit twee scholen met een nijverheidstechnisch aanbod in de tweede en derde graad binnen de onderwijsvormen bso en tso. Het T.I. Sint-Jansberg A biedt, naast het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, een studietoegang in het studiegebied Mechanica-elektriciteit aan. Het T.I. Sint-Jansberg B heeft een studietoegang binnen de studiegebieden Auto, Bouw, Hout en Koeling en warmte. Beide scholen, die geleid worden door eenzelfde pedagogisch directeur, bevinden zich op een grote campus, die gedeeld wordt met een aantal andere scholen van dezelfde scholengemeenschap (SG). Twee derde van het aantal leerlingen zit in het bso. Vooral in het tso daalt het leerlingenaantal. Een meerderheid (73 %) van het aantal leerlingen heeft de Nederlandse nationaliteit, in het bso is dit zelfs 83 %. In vergelijking met Vlaamse referentiegegevens heeft de school weinig leerlingen van allochtone herkomst of met thuistaal anders dan Nederlands. Veel leerlingen (56 %) hebben leerachterstand, weinigen kampen met specifieke noden. De attestering en het aantal diploma's secundair onderwijs sporen met het Vlaamse gemiddelde. De participatie aan het hoger onderwijs (in Vlaanderen) is in het tso amper de helft van het Vlaamse gemiddelde, maar de slaagkansen liggen 10 tot 20 % hoger dan het Vlaamse gemiddelde. De resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs zijn voor de meeste studierichtingen behoorlijk tot goed; een aantal studierichtingen kunnen zelfs een hoger dan gemiddeld studiesucces voorleggen. Bovendien volgen verscheidene leerlingen met succes vervolgonderwijs in Nederland. De afgestudeerden uit het tso en het bso worden degelijk voorbereid op een arbeidsmarktgerichte tewerkstelling. De school volgt nauwgezet de tewerkstelling van haar oud-leerlingen op. Volgens deze gegevens vinden ze meestal vlot werk binnen hun afstudeersector.

Uit het erkenningsonderzoek op basis van de geselecteerde vakken en structuuronderdelen blijkt dat de school wat betreft het specifiek gedeelte voor vrijwel alle onderzochte studierichtingen en specialisatiejaren de leerplandoelstellingen in voldoende mate realiseert. De leerplandoelstellingen worden echter niet in voldoende mate gerealiseerd voor Nederlands in de onderzochte studierichtingen en het specialisatiejaar van de derde graad bso, voor wiskunde in de tweede graad tso en de derde graad tso van de techniek-studierichtingen en voor praktijk autotechniek in de derde graad bso Auto. Voor deze structuuronderdelen, die behoren tot de instellingen Sint-Jansberg A en B brengt de onderwijsinspectie een beperkt gunstig advies uit.

Aan de basis van deze tekorten ligt onvoldoende afstemming van de leerinhouden en de evaluatie op de leerplandoelen. De school volgt de leerplanrealisatie niet systematisch op, wat op vakniveau leidt tot behoorlijke kwaliteitsverschillen in leerplanrealisatie en studiepeil. Ook de beperkte aansturing en opvolging van de vakgroepen leiden tot aanzienlijke kwaliteitsverschillen. De opgebouwde deskundigheid wordt nog onvoldoende benut en de goede praktijkvoorbeelden worden te weinig kenbaar gemaakt en verspreid.

De school onderhoudt zeer goede contacten met de bedrijfswereld en heeft sinds de vorige doorlichting geïnvesteerd in een degelijke specifieke uitrusting. In mindere mate is er geïnvesteerd in de infrastructuur en de uitrusting (bijv. ICT²) voor de algemene vakken.

De eerder zwakke professionele samenwerking voor sommige vakken en studierichtingen en de beperkte leerplangerichtheid zijn aanwijzingen voor het feit dat de school nog onvoldoende optreedt als eerste verantwoordelijke voor de eigen kwaliteit. De school besteedt echter wel veel aandacht aan zorg-, leer- en loopbaanbegeleiding. De nadruk ligt hier zowel op het bijsturen of remediëren van vastgestelde tekorten als op preventieve acties i.v.m. leren leren en de begeleiding bij de keuzemomenten gedurende de schoolloopbaan.

De leerbegeleiding wordt vanuit de centrale dienst leerlingenbegeleiding van de scholengemeenschap aangestuurd. De beleidslijnen en -structuren zijn goed uitgewerkt en de implementatie, de aansturing en de opvolging van de beleidslijnen worden overgelaten aan de pedagogisch directeur. Er is een procedure uitgewerkt van meldingsfiche tot handelingsplan waarbij men vooral werkt aan het motiveren van leerlingen. Daarnaast wil men door de keuze te maken voor aangepaste werkvormen een gunstig leer- en leefklimaat nastreven.

Op basis van de visietekst over schoolloopbaanbegeleiding van de scholengemeenschap werkt men aan een doordachte en goed gestructureerde schoolloopbaanbegeleiding. Naast de afstemming op de onderwijsvernieuwing ontwikkeld op het niveau van de SG, houdt de school rekening met de specifieke leerlingenkenmerken en de reeds lopende initiatieven met betrekking tot de leerbegeleiding. In de scharnierjaren worden verscheidene initiatieven naar leerlingen en ouders opgezet om een objectieve en doordachte studiekeuze mogelijk te maken.

De school heeft nog geen concrete visie op haar talenbeleid ontwikkeld. Een breed draagvlak ontbreekt met als resultaat dat er momenteel geen talenbeleid is. Tijdens de doorlichting bleek dat de meeste leerlingen en ook heel wat personeelsleden nood hebben aan ondersteuning in het hanteren van het Standaardnederlands voor de communicatie en het Nederlands als instructietaal.

De school is sterk in de organisatorische aspecten van de evaluatie- en rapporteringspraktijk. In de beschreven procedures zitten er impliciet wel keuzes en opties, maar er is nog geen algemene visietekst. De evaluaties gebeuren conventioneel en in hoofdzaak cijfermatig. De afstemming op de leerplandoelen is niet altijd sterk en de gehanteerde evaluatiecriteria van de vakattitudes zijn soms weinig transparant. De permanente evaluatie in het bso is in de realiteit een gespreide evaluatie waarvan de kwaliteit leraargebonden is. De deliberatiepraktijk is kwaliteitsvol, maar de afspraken op scholengemeenschapsniveau en de soms gebrekkige motiveringen van de B- en C-attesten zijn een inbreuk tegen de regelgeving. De school heeft nog geen systematische analyse gemaakt van haar evaluatiebeleid en de daarmee samenhangende deliberatie- en attesteringspraktijk. De school kiest voor vereenvoudigde rapporten met enkel de kerncijfers per vak en legt het zwaartepunt van de rapporteringspraktijk bij de mondelinge en persoonlijke communicatie op de ouderavonden. Naast een attituderapport bij elke evaluatieperiode krijgen de leerling en de ouders een informatief jaarsynthesrapport.

De school verzamelt en analyseert gegevens over haar werking, maar die worden nog niet systematisch aangewend om de interne kwaliteitszorg verder te ontplooiën. De recente hervormingen van de schoolstructuur binnen de scholengemeenschap hebben geleid tot een nieuw pedagogisch project en tot een helder en samenhangend geheel.

² ICT: informatie- en communicatietechnologie.

Hiermee toont de school aan dat ze haar beleidsvoerend vermogen wil versterken en het onderwijskundig beleid in de focus wil plaatsen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO	Elektromechanica	AV wiskunde	
Graad 2 TSO	Elektrotechnieken	AV Nederlands, AV wiskunde	PV/TV elektriciteit
Graad 2 TSO	Industriële wetenschappen	AV Nederlands, AV wiskunde	PV/TV elektromechanica
Graad 2 TSO	Mechanische technieken	AV wiskunde	
Graad 3 BSO	Computergestuurde werktuigmachines	AV Nederlands	PV/TV/stage mechanica
Graad 3 BSO	Industriële elektriciteit	AV Nederlands	PV/TV/stage elektriciteit
Graad 3 BSO	Werktuigmachines	AV Nederlands	PV/TV/stage mechanica
Graad 3 TSO	Elektrische installatietechnieken	AV wiskunde	
Graad 3 TSO	Elektromechanica	AV wiskunde	
Graad 3 TSO	Industriële wetenschappen	AV Engels, AV Nederlands, AV wiskunde	PV/TV elektromechanica
Graad 3 TSO	Mechanische vormgevingstechnieken	AV Nederlands, AV wiskunde	PV/TV/stage mechanica

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Loopbaanbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Elektrotechnieken tso2

Voldoet

Motivering

- De meeste leerplandoelstellingen van het specifiek gedeelte³ worden in voldoende mate gerealiseerd. Aan de minimale materiële vereisten wordt voldaan. De evaluatie is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen van het recente leerplan.
- De school deelt de pedagogische vakbenamingen ('installatiemethoden en realisaties' en 'elektriciteit') uit het leerplan op in de vakken elektriciteit, labo elektriciteit, technisch tekenen, installatiemethoden en praktijk. Deze benamingen worden ook gebruikt voor de communicatie (rapport) naar derden.
- Uit zowel leerlingen- als lerarendocumenten blijkt dat de meeste leerplandoelstellingen behandeld worden. De onderwijspraktijk is vooral handboekgestuurd. Het clusteren van leerplandoelstellingen in deelvakken maakt dat de leerplanrealisatie onevenwichtig is en dat de diepgang in het gedrang komt.
- De school heeft gekozen voor een duaal systeem van evalueren. Voor sommige vakken hanteert zij gespreide evaluatie, voor andere vakken proefwerkperioden. De evaluatie verloopt vrij klassiek, zelfs voor doevakken zoals labo en praktijk worden schriftelijke theoretische bevestigingen gehouden. Uit nazicht van de vraagstelling blijkt, over meerdere jaren heen, een grote mate van hergebruik. Ondertussen is er een nieuw leerplan in voege, maar de evaluatiepraktijk is niet bijgestuurd. Het bepalen van het cijfer voor het beoordelen van realisaties gebeurt niet transparant. De specifieke criteria waaraan de oefeningen moeten voldoen, wordt leraarafhankelijk ingevuld. De evaluatiepraktijk toont aan dat zelfevaluatie bij realisaties, zoals het leerplan aangeeft, onvoldoende aan bod komt.
- De leerplannen focussen op het geïntegreerd werken, waarbij theorie wordt opgebouwd uit proefondervindelijk waarnemen. Niets wijst er op dat leerinhouden geïntegreerd aangeboden worden. De realisaties worden onvoldoende benaderd met het technologisch proces als invalshoek. De onderwijsmethode die het leerplan voorschrijft om maximale integratie zoveel mogelijk te benaderen, met name projectwerking, staat nog in een ontwikkelingsfase. Het 'Project huisinstallatie' is een eerste aanzet maar voldoet niet volledig aan de geest van het leerplan omwille van de heersende vakkencultuur.
- Leraren overleggen met de betrokken technisch adviseur over de clustering van de leerplandoelstellingen (lees herverkavelen in deelvakken) en koppelen hieraan de samenstelling van de individuele jaarplannen. De school doet inspanningen om in een leerjaar het aantal leraren minimaal te houden om zo beter aan het geïntegreerde leerplanconcept te beantwoorden. Toch blijft de vakkencultuur een belemmerende factor. De systematische bewaking van de leerplanrealisatie is de verantwoordelijkheid van de technisch adviseur. Het competentiegericht leren dat door de scholengemeenschap gepropageerd wordt, is nog niet aan de orde.
- Vanaf dit schooljaar is het gebruik van handboeken afgeschaft voor de tweede graad en worden zelf samengestelde cursussen gebruikt. Sommige cursussen van de tweede graad worden gebruikt in zowel tso als bso (bijvoorbeeld cursus 'tekenen' en 'project huisinstallatie'). Dit stelt de diepgang van de leerplanrealisatie en het

³ Leerplan D/2009/7841/002 en heeft betrekking op de vakken met administratieve benamingen PV en TV Elektriciteit.

beheersingsniveau in vraag. Ook worden de cursussen niet nagelezen op taalfouten en inhoud.

- De vakgroep elektriciteit tweede graad komt vier keer per schooljaar samen. Tijdens die samenkomsten komen zowel onderwerpen met betrekking tot de organisatorische en materiële aspecten als didactische thema's aan bod. Pedagogische thema's zoals leerplanstudie, uitwerken van leerlijnen, bepalen van evaluatiecriteria, ... zijn niet terug te vinden in de verslaggeving. De samenwerking leidt tot efficiënte resultaten. De leraren, bijna allemaal nieuw sinds dit schooljaar, begeleiden en remediëren hun leerlingen met veel enthousiasme. Hun professionaliteit verhogen zij door het volgen van in hoofdzaak vakgerichte nascholing.

3.2 Industriële wetenschappen tso2

Voldoet

Motivering

- Het leerplan van het specifiek gedeelte wordt in de tweede graad tso Industriële wetenschappen globaal gezien in voldoende mate gerealiseerd. De vaststellingen hebben betrekking op de vakken met pedagogische vakbenaming TV elektriciteit en elektronica, PV en TV elektromechanische processen en TV mechanica. Voor de concrete lesopdrachten en voor de rapportering hanteert de school in de tweede graad de opdeling: elektriciteit/elektronica, mechanica, uitvoeringstechnieken mechanica en realisaties industriële wetenschappen.
- Het bereikte niveau van de leerinhouden voor de afzonderlijke vakken is meestal goed, maar de aandacht voor de horizontale samenhang tussen de diverse vakken is niet sterk. In de realiteit gaat elke leraar min of meer zelfstandig aan de slag met zijn/haar toegekend deel van het leerplan. De vakgroepen doen inspanningen om het projectmatig werken te stimuleren en leraarafhankelijk zijn er enkele goede aanzetten, maar het werken vanuit de samenhang tussen de industriële toepassingsgebieden is nog niet sterk geïmplementeerd. Daardoor worden er kansen gemist om het rendement van het onderwijsproces te verhogen. Zo ontbreekt er bijvoorbeeld de systematiek voor een geïntegreerde realisatie en evaluatie van de algemene leerplandoelen over de vakken/componenten heen.
- Met de invoering van het nieuwe leerplan in de tweede graad krijgen 'experimenten' een belangrijk aandeel in de realisatie van de leerplandoelstellingen. Deze visie is nog niet sterk geïmplementeerd bij de leraren. Zij vertrekken nog te weinig consequent vanuit het experiment (of labo) om hieruit theoretische wetmatigheden af te leiden. Een van de redenen hiervoor is het leerboekgericht werken. Er zijn voorbeelden van goede praktijk, maar ze blijven geïsoleerd.
- De meeste leraren gebruiken een handboek of zelfontwikkeld cursus- en oefeningenmateriaal, soms aangevuld met kopieën. Sommige lesmaterialen zijn aan vernieuwing toe. Ze gaan niet consequent genoeg uit van de leerplandoelen. In de lespraktijk en de gehanteerde werkvormen worden de leerinhouden nog teveel als een doel op zich beschouwd. Daardoor worden er kansen gemist voor bijvoorbeeld competentiegericht onderwijs en diepgang van leercompetenties. Sommige leraren nemen hierin wel hun verantwoordelijkheid, maar over het algemeen is de didactische aanpak conservatief. Het beleid volgt de leerplanrealisatie niet systematisch op.
- De evaluatie is representatief, maar gebeurt nog erg conventioneel en is leraargebonden. De evaluatiepraktijk wordt veelal afgestemd op de leerinhouden en te weinig op de leerplandoelen. Toetsen en proefwerken zijn meestal kennis- en productgericht. Er zijn aanzetten tot zelfevaluatie door de leerlingen. Slechts enkele leraren hanteren transparante evaluatiecriteria. Hun aanpak is een voorbeeld van goede praktijk. Procesevaluatie is nog niet voldoende uitgewerkt. Er zijn ook geen sluitende afspraken over een gelijkgerichte aanpak van de evaluatie van vakattitudes, bijvoorbeeld vanuit de lijst van de relevante vakattitudes in het leerplan.

- De vakgroepverslagen bevatten naast materiële agendapunten soms ook pedagogisch-didactische onderwerpen. Dat leidt echter zelden tot sluitende en gelijkgerichte afspraken over visie, procesevaluatie, activerende werkvormen, leerlijnen, overkoepelend werken, enz. De initiatieven tot eigen professionalisering zijn leraargebonden. Pedagogisch-didactische nascholingen zijn eerder beperkt.
- De omgang tussen de leraren en de leerlingen is aanmoedigend en respectvol. De leraren doen inspanningen voor de remediëring van leerachterstanden. Leerlingen met leerproblemen worden individueel bijgewerkt via inhaallessen tijdens de middag of na de lessen. Toch blijft dit nog vaak bij een vrijblijvend aanbod waarop de leerlingen al of niet ingaan.
- Het beleid heeft heel wat inspanningen gedaan om, door middel van een ruime infrastructuur en voldoende technologische uitrusting in een krachtige leeromgeving te voorzien. De minimale didactische materiële leermiddelen zijn beschikbaar. De school beschikt over vaklokalen met geëigende bestemming (mechanica, elektriciteit, labo, ...). ICT-gebruik is goed ingeburgerd en alle leraren maken er gebruik van.

3.3 Industriële elektriciteit bso3

Voldoet

Motivering

- De meeste leerplandoelstellingen van het specifiek gedeelte⁴ worden in voldoende mate gerealiseerd. Aan de minimale materiële vereisten wordt voldaan. De evaluatie is onvoldoende transparant. De doorstroming naar hoger onderwijs is beperkt.
- De school deelt de pedagogische vakbenamingen (uitvoeringsmethoden en realisaties) uit het leerplan op in door de school gekozen vakbenamingen: automatie, labo pneumatica, elektronica en lab, projecten industriële elektriciteit en realisaties industriële elektriciteit. Deze benamingen worden gebruikt voor de communicatie (rapport) naar derden. Op de werkvloer worden nog andere opdelingen gemaakt zoals het opdelen van het vak labo pneumatica in 'pneumatica' 'vacuüm' en 'hydraulica'. De leerplannen focussen op het geïntegreerd werken, waarbij theorie wordt opgebouwd uit proefondervindelijk waarnemen. Het feit dat de leerplandoelstellingen opnieuw in vakken geclusterd worden, werkt belemmerend voor de beoogde integratie.
- Ondanks de opdeling in vakken zijn er toch een aantal sporen van geïntegreerd werken. De aangebrachte theorie wordt zoveel mogelijk gekaderd in relatie met de uit te voeren projecten. Het samengaan van theorie en praktijk wordt hierdoor in enige mate verzekerd, maar verloopt nog niet optimaal. De leraren werken heel goed samen. Dit leidt tot kwaliteitsvolle projecten.
- De school opteert voor permanente evaluatie. De manier waarop leraren tot een cijfer op het rapport komen is niet transparant en hangt af van de betrokken leraren. Om een overzicht te krijgen van de aangeboden leerplandoelstellingen wordt een kruisjestabel (inventarisatie) ingevuld. Uit het beschikbare lesmateriaal en notities van de leerlingen blijkt dat de leerplanrealisatie voldoende is. De evaluatiepraktijk bevat sporadisch ruimte tot zelfevaluatie.
- De leerlingen lopen een blokstage van vier weken aangepast aan het profiel van de studierichting. De leraren volgen de leerlingen goed op en evalueren de stageplaats. De leerlingen houden een logboek bij en worden ook door de stagegever beoordeeld. Het stagedossier is conform de regelgeving.
- De geïntegreerde proef is aangepast aan het niveau van de studierichting. De praktische uitvoering is kwaliteitsvol. Een degelijke structuur in het dossier ontbreekt echter. De opvolging gebeurt voortreffelijk en de communicatie met betrekking tot de vorderingen is duidelijk.

⁴ Leerplan D/2006/0279/018 en heeft betrekking op de vakken met administratieve benamingen TV elektriciteit/ elektronica/ elektromechanica en PV Praktijk of PV/TV stages elektriciteit.

3.4 Industriële wetenschappen tso3

Voldoet

Motivering

- Het leerplan van het specifiek gedeelte wordt in de derde graad tso Industriële wetenschappen globaal gezien in voldoende mate gerealiseerd. De vaststellingen hebben betrekking op het vak TV elektromechanica/mechanica/elektriciteit/elektronica met pedagogische vakbenaming 'TV industriële wetenschappen'. Voor de concrete lesopdrachten en voor de rapportering hanteert de school de opdeling: elektriciteit/elektronica, mechanica, automatisering en projecten.
- Het bereikte niveau van de leerinhouden voor de afzonderlijke vakken is meestal goed, maar de aandacht voor de horizontale samenhang tussen de diverse vakken is niet sterk. In de realiteit gaat elke leraar min of meer zelfstandig aan de slag met zijn/haar toegekend deel van het leerplan. De vakgroepen doen inspanningen om het projectmatig werken te stimuleren en leraarafhankelijk zijn er enkele goede aanzetten, maar het werken vanuit de samenhang tussen de industriële toepassingsgebieden is nog niet sterk geïmplementeerd. Daardoor worden er kansen gemist om het rendement van het onderwijsproces te verhogen. De leerplangerichtheid is daardoor niet altijd optimaal.
- Met de invoering van het nieuwe leerplan in de derde graad krijgt 'proefondervindelijk werken' (experimenten) een belangrijk aandeel in de realisatie van de leerplandoelstellingen. Deze visie is nog niet sterk geïmplementeerd bij de leraren. Een van de redenen hiervoor is het leerboekgericht werken. Het leerplan vraagt ook nadrukkelijk aandacht voor 'leercompetenties' en 'geïntegreerd te realiseren algemene leerplandoelen'. Een duidelijke systematiek voor de realisatie en de evaluatie van zowel het eerste als van het tweede ontbreekt.
- De meeste leraren gebruiken een handboek of zelfontwikkeld cursus- en oefeningenmateriaal, soms aangevuld met kopieën. Sommige lesmaterialen zijn aan vernieuwing toe. Ze gaan niet consequent genoeg uit van de leerplandoelen. In de lespraktijk en de gehanteerde werkvormen worden de leerinhouden nog te veel als een doel op zich beschouwd. Daardoor worden er kansen gemist voor bijvoorbeeld competentiegericht onderwijs en diepgang van leercompetenties. Sommige leraars nemen hierin wel hun verantwoordelijkheid, ze gaan kritisch om met het handboek vanuit de leerplandoelen. Hun aanpak is een voorbeeld van goede praktijk. Over het algemeen is de didactische aanpak echter conservatief. Het beleid volgt de leerplanrealisatie niet systematisch op.
- De evaluatie is representatief, maar gebeurt nog erg conventioneel en is leraargebonden. De evaluatiepraktijk wordt veelal afgestemd op de leerinhouden en te weinig op de leerplandoelen. Toetsen en proefwerken zijn grotendeels kennis- en productgericht. Er zijn aanzetten tot zelfevaluatie door de leerlingen. Procesevaluatie is nog niet voldoende uitgewerkt. Er zijn ook geen sluitende afspraken over een gelijkgerichte aanpak van de evaluatie van vakattitudes, bijvoorbeeld vanuit de lijst van de relevante vakattitudes in het leerplan. Slechts enkele leraren hebben voor zichzelf transparante evaluatiecriteria opgesteld. Voor de geïntegreerde proef (GIP) hanteert de school consequent zowel proces- als productevaluatie.
- De vakgroepverslagen bevatten naast materiële agendapunten soms ook pedagogisch-didactische onderwerpen. Dat leidt echter zelden tot sluitende en gelijkgerichte afspraken over visie, procesevaluatie, activerende werkvormen, leerlijnen, overkoepelend werken, enz. De initiatieven tot eigen professionalisering zijn leraargebonden. Pedagogisch-didactische nascholingen zijn eerder beperkt.
- De omgang tussen de leraren en de leerlingen is aanmoedigend en respectvol. De leraren doen inspanningen voor de remediëring van leerachterstanden. Leerlingen met leerproblemen worden individueel bijgewerkt via inhaallessen tijdens de middag of na de lessen. Toch blijft dit nog vaak bij een vrijblijvend aanbod waarop de leerlingen al of niet ingaan.

- Het beleid heeft heel wat inspanningen gedaan om, door middel van een ruime infrastructuur en voldoende technologische uitrusting, in een krachtige leeromgeving te voorzien. De minimale didactische materiële leermiddelen zijn beschikbaar. De school beschikt over vaklokalen met geëigende bestemming (mechanica, elektriciteit, labo ...). ICT-gebruik is goed ingeburgerd en alle leraren maken er gebruik van.
- De opdrachten voor de geïntegreerde proeven zijn kwalitatief niet altijd op het niveau van de studierichting. Ze zijn weliswaar goed en verzorgd uitgewerkt, maar zijn weinig ambitieus. Het grootste deel bestaat uit het gericht verzamelen van informatie en het ordenen en bewerken ervan. Slechts enkele kantjes worden gewijd aan de eigen technische ervaringen, proeven of realisaties in het kader van de opdracht. Analyses, metingen of onderzoeksdata en de conclusies daaruit, die het proefondervindelijke van industriële wetenschappen ondersteunen, komen weinig aan bod.
- De school neemt diverse en succesvolle initiatieven ter ondersteuning van de relaties met het bedrijfsleven. De meeste leerlingen stromen door naar het vervolgonderwijs en behalen in het eerste jaar een behoorlijk resultaat.

3.5 Mechanische vormgevingstechnieken tso3

Voldoet

Motivering

- De vakken van het specifiek gedeelte met de volgende administratieve vakbenamingen werden onderzocht: PV, TV en stage Mechanica/Elektromechanica.
- De school spreidt de leerplandoelstellingen voor deze vakken over een reeks van deelvakken. Zij hanteert daarbij een aantal interne pedagogische vakbenamingen en stemt de lesopdrachten, de leerlingenevaluatie en de rapportering daarop af: energiekringen, mechanica en lab, technologie/werkvoorbereiding, tekenen, CNC-CAD/CAM, lab kwaliteitszorg, praktijk energiekringen, praktijk werktuigmachines, praktijk werktuigmachines/CNC en praktijk CNC-plaatbewerking.
- De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Nagenoeg alle leerinhouden komen aan bod. Voor de praktische vormingscomponenten is het studiepeil behoorlijk, in de theorievakken ontbreekt soms diepgang. Heel wat leerlingen uit deze studierichting stromen vlot door naar de arbeidsmarkt, enkelen kunnen vervolgstudies binnen het vakdomein aan.
- De opdrachten voor de geïntegreerde proeven zijn relevant voor de studierichting en het niveau volstaat. De proef krijgt bijzonder veel aandacht, waardoor een volledige leerplanrealisatie soms in het gedrang komt.
- Voor de leerlingen van het tweede leerjaar worden kwaliteitsvolle blokstages georganiseerd. De keuze van de stagebedrijven en de stageopdrachten sporen met het profiel van de studierichting.
- De leerlingenevaluatie verloopt traditioneel, eigentijdse evaluatiemethodes zijn zeldzaam. De aandacht gaat overwegend naar de verworven kennis en naar het product. Er is een aanzet tot het evalueren van het proces en de vakgebonden attitudes.
- De infrastructuur voldoet nipt, hier en daar ontbreekt het aan ruimte. De nieuwbouwprojecten in uitvoering bieden een oplossing voor dit probleem. De industriële uitrusting en didactische leermiddelen zijn goed tot uitstekend, op gereedschappen en materialen is het soms lang wachten. De school werkt, wat innovatieve technologieën betreft, nauw samen met de nijverheid.
- De individuele leerbegeleiding in de klas, op de werkvloer en tijdens de stages is taakgericht en verloopt correct. De communicatie met de leerlingen zorgt voor weinig problemen, maar soms overheerst regionaal taalgebruik.
- Tijdens de theorielessen overheerst het onderwijsleergesprek en worden zelden activerende werkvormen aangewend. In de praktijklessen werken de leerlingen aan opdrachten die representatief zijn voor de leerplandoelen. De noodzakelijke

samenhang tussen de theoretische onderbouwing en de praktische uitvoering is soms onvoldoende aanwezig. Sommige leraren zijn niet bereid om hedendaagse leerplanconcepten, zoals geïntegreerd en projectmatig werken, te implementeren.

- Het cursusmateriaal en de documentatie zijn afgestemd op het leerplan en voldoende gestructureerd. De integratie van ICT in de lespraktijk is leraargebonden.
- In overleg met de betrokken technisch adviseur worden de individuele jaarplannen afgestemd op de leerplannen, niemand neemt echter de systematische bewaking van de leerplanrealisatie op zich. De samenstelling van de vakgroepen is niet transparant. Zij worden weinig aangestuurd en opgevolgd door het beleid. Hun werking verloopt versnipperd en is daardoor minder efficiënt. Tijdens het beperkt aantal formele vergadermomenten komen in hoofdzaak onderwerpen met betrekking tot de organisatorische en materiële aspecten van de onderwijspraktijk aan bod, pedagogische en didactische thema's worden in mindere mate geagendeerd. De leraren volgen in hoofdzaak vakgerichte nascholing.

3.6 Werktuigmachines bso3 en Computergestuurde werktuigmachines bso3,3

Voldoet

Motivering

- De vakken van het specifiek gedeelte met de volgende administratieve vakbenamingen werden onderzocht: PV, TV en stage elektromechanica/mechanica en PV en stage elektromechanica/lassen-constructie/mechanica. Naast de 'verplichte' vormingsclusters van het leerplan Computergestuurde werktuigmachines, opteert de school in het keuzegedeelte voor de cluster 'realisaties met computergestuurde werktuigmachines plaatbewerking'.
- De school spreidt de leerplandoelstellingen van bovenvermelde vakken over een reeks van deelvakken. Zij hanteert daarbij een aantal interne pedagogische vakbenamingen en stemt de lesopdrachten, de leerlingenevaluatie en de rapportering daarop af: lab kwaliteitszorg, mechanica, uitvoeringstechnieken/technologie, tekenen, praktijk energiekringen, praktijk werktuigmachines, praktijk werktuigmachines/CNC en praktijk CNC-plaatbewerking.
- De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd, de meeste leerinhouden komen aan bod en het studiepeil voldoet. Na het volgen van het derde leerjaar van de derde graad staan de praktische vaardigheden op het tso-niveau. Heel wat leerlingen uit de studierichting Werktuigmachines stromen door naar het specialisatiejaar Computergestuurde werktuigmachines en naar de arbeidsmarkt. De meesten zijn tewerkgesteld in de beoogde sector, in een aantal gevallen in het bedrijf waar ze stage liepen.
- De opdrachten van de geïntegreerde proeven sluiten in voldoende mate aan bij de opleiding en de kwaliteit beantwoordt aan de verwachtingen. In het tweede leerjaar krijgt de proef bijzonder veel aandacht, waardoor de leerplanrealisatie soms in het gedrang komt.
- De werkzaamheden op de stageplaatsen zijn representatief voor het profiel van de studierichting. De stageopdrachten geven verdieping aan de leerplandoelen.
- Uit de evaluatiedocumenten blijkt dat de leerlingenevaluatie zeer traditioneel verloopt. De focus ligt vooral op de kennis en het product. De afstemming op het proces, op inzicht en op het in kaart brengen van individuele leervorderingen is beperkt.
- De industriële uitrusting en didactische leermiddelen zijn goed tot uitstekend. Het wachten op gereedschappen en materialen duurt soms lang. De school werkt, wat innovatieve technologieën betreft, nauw samen met de nijverheid.
- De leerlingen werken met groeiende zelfstandigheid aan degelijk uitgewerkte en in moeilijkheidsgraad toenemende opdrachten en worden daar goed bij begeleid. Regionaal taalgebruik overheerst. De noodzakelijke samenhang tussen technisch

tekenen en praktijk is onvoldoende aanwezig. Een aantal leraren is niet bereid om hedendaagse leerplanconcepten zoals geïntegreerd en projectmatig werken te implementeren.

- Tijdens de theorielessen overheerst het onderwijsleergesprek en worden zelden activerende werkvormen aangewend. Het cursusmateriaal voldoet, maar is soms te weinig gestructureerd. De integratie van ICT in de lespraktijk is leraargebonden.
- In overleg met de betrokken technisch adviseur worden de individuele jaarplannen afgestemd op de leerplannen, niemand neemt echter de systematische bewaking van de leerplanrealisatie op zich. De samenstelling van de vakgroepen is niet transparant. Zij worden weinig aangestuurd en opgevolgd door het beleid. Hun werking verloopt versnipperd en is daardoor minder efficiënt. Tijdens het beperkt aantal formele vergadermomenten komen in hoofdzaak onderwerpen met betrekking tot de organisatorische en materiële aspecten van de onderwijspraktijk aan bod, pedagogische en didactische thema's worden in mindere mate geagendeerd. De leraren volgen in hoofdzaak vakgerichte nascholing.

3.7 Engels in Industriële wetenschappen tso3

Voldoet

Motivering

- De school kan aantonen dat het aanbod en de realisatie van de leerplandoelstellingen en de eindtermen Engels in de specifieke vorming voldoen. Uit de evaluatiedocumenten blijkt dat de vaardigheden vooral in het tweede leerjaar transparant, evenwichtig en procesmatig worden geëvalueerd.
- Door een consequente leerplangerichtheid, het opdrijven van het lestempo, een variatie aan gevraagde tekstsoorten, uitdagende taaltaken op het structurerende en beoordelende niveau en de geleverde inspanningen in het tweede leerjaar, voldoet de leerplanrealisatie binnen de graad. Er is onvoldoende spreiding van de leerinhouden over de beide leerjaren. De vakgroep maakt praktische afspraken, maar bewaakt de leerplanrealisatie onvoldoende.
- In het eerste leerjaar worden de eindtermen 5 en 7 (De leerlingen kunnen de functionele kennis gebruiken en uitbreiden; zij kunnen reflecteren over de eigenheid van de spreektaal) onvoldoende geoefend door een gebrek aan spreekansen tijdens de lessen. Door een inhaalbeweging krijgen de leerlingen in het tweede leerjaar bijna elke les kansen om deze eindtermen te oefenen en te realiseren.
- De evaluatiepraktijk is in haar geheel valide. De betrouwbaarheid van de evaluatie in het eerste leerjaar is zwak omdat de vier vaardigheden niet met een voldoende frequentie en evenwicht worden getoetst. Bovendien gebeurt de evaluatie van de vaardigheden vaak productgericht in het eerste en meer procesgericht in het tweede leerjaar.
- Leraren remediëren individueel, maar de initiatieven zijn zelden zichtbaar. De school beschikt over de meeste leermiddelen. Verklarende en vertalende woordenboeken zijn niet voor alle lessen beschikbaar. In de leslokalen zijn meestal een computer met internetverbinding en beamer aanwezig. De meeste leraren integreren ICT in hun onderwijspraktijk. Dit biedt heel wat mogelijkheden voor een leerkrachtige omgeving met interactief leren en didactische ondersteuning. Toch worden activerende werkvormen nog niet systematisch gehanteerd.

3.8 Nederlands in Elektrotechnieken tso2, Industriële wetenschappen tso2 en tso3 en Mechanische vormgevingstechnieken tso3

Voldoet

Motivering

- De leerplanrealisatie voor het vak Nederlands in de basisvorming van de tweede graad Elektrotechnieken, de tweede en derde graad Industriële wetenschappen en de derde graad Mechanische vormgevingstechnieken voldoet. De horizontale samenwerking tussen de leraren resulteert in een gezamenlijke jaarplanning en gelijklopende proefwerken en toetsen binnen de a-richtingen⁵ (IW) en de b-richtingen (ET) van de tweede graad en de b-richtingen⁶ (IW) met 3 lesuren en de c-richtingen (HT, MV) met 2 lesuren in de derde graad. De leerinhouden zijn taakgericht ingevuld o.a. door de geleidelijke opbouw van begeleid zelfstandig leren en projecten in de tweede graad naar webquests, projecten in samenwerking met andere vakken en ervaringen met de arbeidsmarkt in de derde graad. Leerlingen werken met stappenplannen, projectgerichte taken en uitdagende opdrachten.
- Het algemene leerplandoel van de leerplannen dat taalbeschouwing opvat als reflectie die talig handelen begeleidt, is herkenbaar. Ook de reflectie door de leerlingen over hun eigen taalvaardigheid is duidelijk.
- De leerplanrealisatie voor lezen steunt vooral op de structurerende en beoordelende verwerkingsniveaus. De leerlingen krijgen voldoende verschillende tekstsoorten met aangepast leesdoel aangereikt. Aan strategieën en attitudes die peilen naar het kunnen kiezen en toepassen wordt gewerkt.
- De evaluatie is transparant. Er wordt veelvuldig getoetst. Ook de vaardigheden worden uitgebreid geëvalueerd. De puntenverdeling voor de proefwerken is duidelijk. Spelling, schooltaalwoorden, woordstrategieën en taalvariatie worden doorgaans vanuit realistische contexten ingevuld. Jammer is het hergebruik van proefwerkvragen jaar na jaar. Eenvoudige vormen van zelfevaluatie komen voor evenals de reflectie op de eigen schrijfproducten.
- De opdrachten van de leesportfolio met evaluatiecriteria is uitdagend. Het evalueren van de schrijfopdrachten gekoppeld aan leesopdrachten maakt de vooropgestelde doelstellingen voor de leerlingen niet altijd even duidelijk.
- Het ontwikkelde proces dat leidt tot een interview met een bedrijfsleider en is opgebouwd vanuit een schema met planning, opdrachten en (zelf)evaluatie gebaseerd op het OVUR⁷-schema is een voorbeeld van goede praktijk.
- Leraren remediëren individueel, maar de initiatieven zijn zelden zichtbaar. De school beschikt over de meeste leermiddelen. In de leslokalen is doorgaans een computer met internetverbinding en beamer aanwezig. De meeste leraren integreren ICT in hun onderwijspraktijk. Interactief leren en didactische ondersteuning in een leerkrachtige omgeving is in een aantal lesgroepen een realiteit.

3.9 Nederlands in Industriële elektriciteit bso3, Werktuigmachines bso3 en Computergestuurde werktuigmachines bso3,3

Voldoet niet

Motivering

- De school kan niet aantonen dat de eindtermen en de leerplandoelstellingen voor het vak Nederlands in de basisvorming in voldoende mate aangeboden, noch gerealiseerd

⁵ D/2002/0279/008

⁶ D/2006/0279/008

⁷ Oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren

worden in de derde graad Werktuigmachines bso (D/2006/0279/020) en in het derde leerjaar van de derde graad (D/2006/0279/019) in de specialisatiejaren Computergestuurde werktuigmachines bso en Industriële elektriciteit bso. De leraren slagen er onvoldoende in de algemene doelstelling 'omgaan met allerlei fictionele teksten als hefboomen voor inleving, duiding en persoonlijke zingeving en het ontwikkelen van kritische zin tegenover de werkelijkheid' te realiseren. Heel wat leerlingen spreken onvoldoende de standaardtaal. Toch slagen de leerlingen doorgaans voor het vak Nederlands.

- De continuïteit in het leerproces van de tweede naar de derde graad en binnen de derde graad is weinig transparant. Duidelijke afspraken zijn er niet. De eindtermen voor functionele rekenvaardigheid worden in het curriculum van de derde graad in het vak wiskunde aangeboden. Een aantal eindtermen worden aangeboden in het vak maatschappelijke vorming. Verder hindert de opsplitsing binnen de scholengemeenschap tussen de keuze voor project algemene vakken in een aantal scholen en die voor Nederlands, maatschappelijke vorming en wiskunde in deze school, een dynamische vakgroepwerking zowel binnen als buiten de school.
- Het gebrek aan leerplangerichtheid, herhaaldelijke lesuitval, praktijkstage door de leerlingen en gebrekkige afspraken binnen de vakgroep belemmeren een gerichte leerplanrealisatie. De individuele inzet van de leden van de vakgroep wordt niet steeds vertaald in voldoende groepsdynamiek. De zelfredzaamheid van de leerlingen en het algemene leerrendement liggen laag. De vakgroep maakt gebruik van een leer/werkboek in de derde graad en een recent ontwikkelde cursus in het derde leerjaar van de derde graad, maar behaalt de vooropgestelde doelen niet. In geen van de beide lesgroepen bewaakt ze voldoende de evenwichtige behandeling van de leerplancomponenten. Eindtermen die peilen naar competenties met de nadruk op zelfstandig werken aan complexere opdrachten en het functioneren in team (organisatiebekwaamheid ET 14, 15, 16) komen zelden aan bod. Schrijfkaders, stappenplannen en structuren worden theoretisch aangeboden. De leerlingen worden onvoldoende uitgedaagd en uitgenodigd om de actualiteit te volgen, informatie te verzamelen, te selecteren, te ordenen en te verwerken (functionele informatieverwerking en -verwerking ET 11, 12, 13). Ook de aanzet tot reflectie, genuanceerd denken en het ontwikkelen van een persoonlijke visie worden onvoldoende begeleid. Kortom de krachtige leeromgeving ontbreekt waarin de algemene, sociale en persoonlijkheidsvorming van de leerlingen centraal staat.
- Het gebruik van het Standaardnederlands vormt een knelpunt in de plaatselijke maatschappelijke context en in de schoolcultuur. Zowel op klas- als op schoolniveau is een breed gedragen platform nog onvoldoende systematisch uitgebouwd.
- Spelling en spraakkunst komen als losstaande items aan bod. De belangrijkste doelstelling van taalbeschouwing, namelijk de taalvaardigheid te verhogen, wordt hierbij onvoldoende centraal gesteld. De inductieve aanpak met een (zelf)reflectie van de leerlingen op de eigen taalproducten, wordt zelden benut. Voor de uitbreiding van de woordenschat ontbreken vaak zinvolle of functionele contexten.
- De evaluatie is niet transparant. Ze gaat onvoldoende uit van de leerplandoelstellingen en is over het algemeen weinig representatief voor de behandelde vaardigheden en aangeboden leerinhouden. De keuze voor een permanente (lees gespreide) evaluatie is onduidelijk. De leertijd wordt onvoldoende benut om het competentie leren groeikansen te bieden. Daar waar vormen van zelf- en peerevaluatie deel uitmaken van de evaluatie bevorderen ze de betrokkenheid van de leerlingen.
- De leraren leveren een functionele bijdrage aan de uitwerking van de geïntegreerde proef en het stageverslag door het verbeteren van taal- en schrijffouten.
- Ondanks de beschikbare materiële middelen worden ICT-vaardigheden zelden geïntegreerd in het didactisch proces. De vakgroep beschikt over voldoende naslagwerken en ondersteunend materiaal.

3.10 Wiskunde in tso2 en tso3

Voldoet niet in de tweede graad tso en in derde graad tso Elektrische installatietechnieken en Mechanische vormgevingstechnieken.

Voldoet in de derde graad tso Elektromechanica en Industriële wetenschappen.

Motivering

- De vaststellingen slaan op de basisvorming van Elektrotechnieken en Mechanische technieken in de tweede graad en van Elektrische installatietechnieken en Mechanische vormgevingstechnieken in de derde graad en op de basis- en specifieke vorming van Elektromechanica en Industriële wetenschappen in beide graden.
- In de studierichtingen van de tweede graad worden niet alle verplichte leerplandoelstellingen (leerplan D/2002/0279/048) gerealiseerd en is de evaluatie onvoldoende valide. In de studierichtingen Elektrotechnieken en Mechanische technieken hebben de leerlingen drie lestijden en volgen leerplan d. Er is vastgesteld dat vorig schooljaar de leerplandoelstellingen m12, m13, m15 en m16 van toepassingen in de ruimte, g23, g24, g27 van het expliciteren van algebraïsche verbanden en s26, s27 en s28 van beschrijvende statistiek in onvoldoende mate aan bod kwamen. De leerlingen van Elektromechanica hebben vijf lestijden en volgen leerplan b. Vorig schooljaar kwamen de verplichte leerplandoelstellingen m18 tot m23 van vectoren in het eerste leerjaar en m13, m14 van toepassingen in het vlak en de ruimte en de gereedschapskist meetkunde niet aan bod. In Industriële wetenschappen hebben de leerlingen eveneens vijf lestijden voor de realisatie van leerplan a. Ook aan hen werden de verplichte leerplandoelstellingen die betrekking hebben op vectoren en ruimtemeetkunde niet aangeboden. Daarenboven is vastgesteld dat door lesuitval in de tweede graad een aantal verplichte leerinhouden veeleer oppervlakkig en met weinig diepgang worden aangeboden.
- De leerplandoelstellingen van de basisvorming werden vorig schooljaar in Elektrische Installatietechnieken en Mechanische vormgevingstechnieken (leerplan c) van de derde graad in onvoldoende mate gerealiseerd. In deze studierichtingen met leerplan D/2004/0279/024 is men ondanks enkele goede aanzetten, nog zoekende om de leerplandoelen van het onderdeel 'mathematiseren en oplossen van problemen' (MA1, MA2, MA3, MA4, MA5) zowel in de lespraktijk als in de evaluatie conform de verwachtingen in het leerplan aan te pakken. Men maakt hiervoor enkel wat toepassingen op functies van de tweede graad, functies met meervoudig voorschrift en machtfuncties. Het deel 'statistiek' van het leerplan werd vorig schooljaar oppervlakkig en met weinig diepgang behandeld en doordat men slechts 12 lestijden in plaats van 25 volgens de richtlijn in het leerplan besteed heeft aan 'financiële algebra' kwamen de leerplandoelstellingen FA 5 tot FA10 niet of onvoldoende aan bod.
- De leerplandoelstellingen in Elektromechanica (leerplan b) van de derde graad worden in voldoende mate gerealiseerd maar met enkele kanttekeningen. Vorig schooljaar kwamen de leerplandoelstellingen EF5, EF9 en EF10 van exponentiële en logaritmische functies (leerplan D/2004/0279/023) onvoldoende aan bod. Voor het onderdeel 'Statistiek' werd gekozen voor een werkbundel waaraan de leerlingen een beperkt aantal lesuren werkten. Het leerplan geeft hiervoor een richtlijn van 20 lestijden. Hierdoor werden de leerplandoelstellingen S2 en S3 onvoldoende gerealiseerd. Ook de verplichte leerplandoelstellingen betreffende 'mathematiseren en oplossen van problemen' (MA1 tot MA5) kwamen niet aan bod. Door de oprichting van de nieuwe studierichting Bouw- en houtkunde werden de lestijden voor de leerlingen van Elektromechanica sedert dit schooljaar van drie naar vier gebracht. In de huidige planning gaat er voldoende aandacht naar de verplichte leerinhouden, ook het 'mathematiseren' en worden er voldoende lestijden uitgetrokken voor de keuzeonderwerpen matrices en stelsels in het eerste leerjaar en regressie en lineaire programmatie in het tweede leerjaar. Gezien deze bijsturing wordt voor de aangegeven tekortkomingen van vorig schooljaar in deze studierichting geen in de tijd beperkt gunstig advies geformuleerd.

- De leerplandoelstellingen in Industriële wetenschappen van de derde graad (leerplan a) worden in voldoende mate gerealiseerd, maar met eveneens enkele kanttekeningen. De school biedt voor de realisatie van het leerplan D/2004/0279/022 de leerlingen van deze studierichting zeven lestijden in het eerste leerjaar en acht in het tweede leerjaar. De verplichte leerinhoudelijke doelstellingen van het leerplan van 6 lestijden komen voldoende aan bod, maar aan uitbreiding en keuzeonderwerpen worden er onvoldoende lestijden besteed. Ten opzichte van het leerplan bedoeld voor 6 + 2 lestijden ontbreekt de verplichte leerinhoudelijke doelstelling 'iteratie' en krijgen de keuzeonderwerpen enkel een invulling met 'krommen' (20 lestijden t.o.v. de richtlijn van 30 in het leerplan). Voor de verplichte leerplandoelstellingen betreffende 'mathematiseren en oplossen van problemen' worden er voldoende lestijden uitgetrokken, maar ze worden nog teveel gebonden aan andere verplichte leerinhouden.
- Over het algemeen hanteert men overwegend een toetscultuur (toetsen en taken) en integreert men zelden elementen van een evaluatiecultuur⁸, hoewel de eindtermen en de leerplannen naast kennis en vaardigheden ook vakgebonden attitudes benadrukken. De leraren leggen binnen het wiskundig instrumentarium de klemtoon overwegend op de ontwikkeling en de evaluatie van de reken- en de tekenvaardigheden. De andere vakgebonden vaardigheden (denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheden, onderzoeksvaardigheden, wiskundige taalvaardigheden) komen minder aan bod. Door lesuitval en de ruime evaluatietijd is de instructietijd vaak beperkt. Hierdoor worden bepaalde leerplanonderdelen veeleer oppervlakkig behandeld. In de tweede graad is de evaluatie onvoldoende valide en te weinig transparant. De examenvragen worden grotendeels jaar na jaar hergebruikt en de richtlijnen qua lestijden in het leerplan zijn niet herkenbaar in de evaluatie. Bepaalde leerplanonderdelen (machten, wortels, vergelijkingen) worden overgewaardeerd t.o.v. de andere. De vraagstelling is soms onevenwichtig. Binnen dezelfde lesgroep is het ene examen sterk reproductief en zijn andere sterk gericht op inzicht. Op enkele examens scoren de leerlingen gemiddeld lager dan 50 % en behalen meer dan de helft van de leerlingen een onvoldoende. Met dergelijke resultaten kan de vakgroep de bevestigde leerstof moeilijk als gerealiseerd beschouwen, maar toch worden er geen stappen ondernomen. In de derde graad is de evaluatie meer valide en transparanter en zijn de evaluatieresultaten vrij normaal verdeeld, maar met enkele uitschieters zowel naar boven als naar beneden.
- De leerlingen worden voldoende betrokken bij de lessen en werken goed mee. Naar het inschrijven van de agenda's gaat er leraarafhankelijk voldoende aandacht. De leerbegeleiding verloopt zeer gestuurd vanuit de school, maar mist nog het vakinhoudelijk luik aangezien er traditioneel wordt gewerkt. De zorgbreedte van de leraren uit zich positief in inhaallessen of het geven van extra taken voor leerlingen met leerachterstand. Eventuele leerstoornissen worden aangepakt met sticordi⁹-maatregelen en bijkomende studiebegeleiding. De aandacht voor 'leren leren' is leraargebonden en de leerlingen krijgen studeertips 'Leren leerstof verwerken'. Voor de leerlingen van Elektromechanica en Industriële wetenschappen van de derde graad werd een formuleboekje ontwikkeld.
- De algemene eindterm in verband met ICT (eindterm¹⁰ 7) en de ICT-verwachtingen in de leerplannen worden in voldoende mate gerealiseerd, maar er zijn nog groeikansen. De klemtoon ligt vooral op het gebruik van de grafische rekenmachine, maar in de techniek richtingen van de tweede graad is dit pas vanaf het tweede leerjaar verplicht voor de leerlingen. In de vaklokalen kunnen de leraren beschikken over een digitaal bord en/of een pc met projectiemogelijkheid voor demonstratief ICT-gebruik en de

⁸ In een testcultuur staat vooral het beoordelen van kennis centraal; in een evaluatiecultuur ligt de klemtoon meer op de begeleidende functie van de evaluatie en gaat meer aandacht naar vaardigheden en attitudes.

⁹ Stimuleren, Compenseren, Remediëren en Dispenseren.

¹⁰ Bij het oplossen van wiskundige problemen functioneel gebruik maken van ICT.

school beschikt over voldoende en passende software programma's voor wiskunde. De informaticalokalen worden vooral gebruikt voor de technische vakken waardoor er enerzijds numeriek onvoldoende computers aanwezig zijn voor de niet-informaticavakken om ICT te integreren in het onderwijs- en leerproces vooral voor de tweede graad, maar anderzijds wordt dit goed opgevangen door het efficiënt gebruik van grafische rekenmachines. Het digitaal platform wordt op administratief vlak goed benut. De inschakeling in het onderwijsleerproces is leraargebonden. De school beantwoordt aan de eisen in de leerplannen rond de materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren. De aankleding van de lokalen biedt echter weinig inhoudelijke meerwaarde aan de onderwijs- en leeromgeving.

- De vakgroepwerking is overwegend informeel en het formele overleg blijft beperkt tot een aantal praktische en organisatorische afspraken. Vakinhoudelijke onderwerpen zoals grondige leerplanstudie, discussie over werkvormen en het uitwerken van leerlijnen komen nog onvoldoende aan bod. Dit remt de gelijkgerichtheid m.b.t. verschillende onderwijsprocessen af (o.a. leerlingenevaluatie, werkvormen, invulling vakattitudes). Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting hebben enkele leraren uit de vakgroep vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd, maar dit is geen algemeen gegeven. De aangeboden nascholingen worden wel besproken op de vakvergadering.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid,
- ondersteuning,
- ontwikkeling.

Motivering

- De leerbegeleiding wordt vanuit de centrale dienst leerlingenbegeleiding van de scholengemeenschap aangestuurd. De beleidslijnen en -structuren zijn goed uitgewerkt in een visietekst. De implementatie, aansturing en opvolging van de beleidslijnen worden overgelaten aan de pedagogisch directeur van elke school. De interne leerlingenbegeleiding (ILB) van elke school moet zorgen voor de concretisering van de beleidslijnen. Recent werd op scholengemeenschapniveau het initiatief 'Coaching en Training op Maat' (CTM) opgestart. Dit initiatief heeft een tweeledig doel: individuele leerlingen remediëren en leraren professionaliseren rond 'leren leren'.
- Samen werken aan een optimaal leerklimaat waarin leerlingen met hun mogelijkheden, beperkingen en/of problematieken les kunnen volgen en waarin leraren les kunnen geven, is de huidige visie van het Technisch Instituut Sint-Jansberg met betrekking tot de interne leerlingenbegeleiding. Deze visie impliceert eveneens het werken van leraren en leerlingbegeleiders aan leerbegeleiding. De eigen manier van werken leunt echter dicht aan bij die visie.
- De werkgroep 'studietechnieken met aandacht voor persoonlijkheid' (STAP) is ontstaan vanuit een problematiek in de tweede graad tso en de derde graad Elektromechanica en Industriële wetenschappen. Het kernteam verdiept zich in de invloed op het leren van achtergronden, leerstijlen en persoonlijkheid van leerlingen. Het kernteam, aangevuld met leraren van verschillende vakken en verschillende studierichtingen vormt de werkgroep 'leren leren'. Deze laatste heeft zich tot doel gesteld om leraren te coachen (vergelijkbaar met CTM op SG-niveau) en is gestart met de pilootklassen

Elektromechanica en Industriële wetenschappen tweede/derde graad. Na evaluatie en bijsturing van de werking, zijn de overige tso-studierichtingen betrokken. De werkgroep is er in geslaagd om reeds een groot deel van de leraren te motiveren om mee te werken. In een volgende fase wordt de werking uitgebreid in een aangepaste vorm naar het bso. De betrokken leraren werden gepolst via een enquête.

- De studeerproblemen worden benaderd vanuit een socio-affectieve invalshoek. Dit wil zeggen dat rekening gehouden wordt met de intellectuele mogelijkheden, de interesses, drijfveren, intenties, draagkracht, leerstijl, zelfbeeld en psychosociaal functioneren. De werkgroep benadert studeren als een vorm van gedrag dat gestuurd wordt door de omgeving en waarop kan ingegrepen worden. Het is bijgevolg een gedeelde verantwoordelijkheid van leraren en de school, op zoek te gaan naar eventuele nieuwe didactische vormen, cursusmateriaal, enz. Een goed leef- en leerklimaat is een basisvoorwaarde om te komen tot 'leren leren'.
- De werkgroep ziet 'motivatie' als eerste stap in het proces met betrekking tot het aanleren van studeergedrag. Leerlingen met studeerproblemen krijgen een individuele aanpak van het team 'leren-leren' in samenwerking met de klas- of vakleraar. De werkgroep heeft een procedure (van meldingsfiche tot handelingsplan) uitgewerkt voor de individuele aanpak van 'zorg'-kinderen. De klassenraad wordt sterk betrokken in het verhaal. Naast het aanleren van leercompetenties worden bijwerkingsprogramma's door vakleraren aangeboden, bijvoorbeeld Frans voor Nederlandse leerlingen, mechanica en wiskunde. De bijwerkingsprogramma's zijn het sterkst uitgebouwd in de studierichtingen hout. Als blijkt dat leerlingen ondanks de leerbegeleiding kans lopen op niet slagen, wordt het CLB ingeschakeld.
- De werkgroep heeft de bereikte resultaten van begeleide leerlingen en groepen geanalyseerd en komt tot het besluit dat de doelen in de meeste gevallen bereikt zijn. Deze vaststellingen geven aanleiding tot het nog sterker uitbouwen van 'leren leren' en het verhogen van de motivatie van leraren om mee te werken aan leerbegeleiding.

4.1.2 Loopbaanbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid,
- ondersteuning.

Motivering

- Op het niveau van de scholengemeenschap Harlindis en Relindis werd een visie rond onderwijsvernieuwing ontwikkeld. Kenmerkend daarvoor is de ordening van het studieaanbod in belangstellingsgebieden. Volgens het beleid moet deze ordening de leraren bewuster maken over het studieaanbod in de gemeenschap en het begeleiden van de leerlingen bij de uitbouw van hun schoolloopbaan ondersteunen.
- In het Technisch Instituut Sint-Jansberg werd een visietekst over schoolloopbaanbegeleiding opgesteld en werkt men, in overeenstemming daarmee, aan een doordachte en goed gestructureerde schoolloopbaanbegeleiding. Naast de afstemming op bovenvermelde onderwijsvernieuwing, wenst de school rekening te houden met de specifieke leerlingenkenmerken en nauw aan te sluiten bij de reeds lopende initiatieven met betrekking tot de leerbegeleiding.
- Leerlingen moeten volgens de begeleiders leren kiezen in functie van hun eigen mogelijkheden en capaciteiten, een kijk krijgen op de studiemogelijkheden en keuzestrategieën leren aanwenden. Het verwerven van de daarvoor noodzakelijke attitudes wenst de school onder meer te koppelen aan de vakoverschrijdende eindtermen.
- Op dit ogenblik verloopt de schoolloopbaanbegeleiding nog grotendeels traditioneel. De pedagogisch directeur van de school stuurt een aantal medewerkers aan. Een coördinator leerlingenbegeleiding staat in voor de praktische aspecten van deze begeleiding.

- De leraren worden in het bezit gesteld van brochures met het studietoeraanbod van de eerste, tweede en derde graad, om de mogelijkheden binnen het studietoerkeuzeaanbod van de schoolengemeenschap duidelijk te maken. In deze documenten vinden zij informatie over de belangstellingsgebieden (talen en wetenschappen, handelswetenschappen, nijverheid en techniek en sociale wetenschappen en welzijn), over de diverse studierichtingsprofielen en over de leertrajecten (abstract-theoretisch, toegepast theoretisch, theoretisch-praktisch en praktisch). Dit initiatief moet helpen om de adviezen van de klassenraden met betrekking tot de schoolloopbaan van de individuele leerling degelijk te onderbouwen.
- In de scharnierjaren - tweede, vierde en zesde leerjaar - wordt een aantal initiatieven naar leerlingen en ouders opgezet om een objectieve en doordachte studietoerkeuze mogelijk te maken. Naast diverse initiatieven rond 'leren leren' (zie Leerbegeleiding in dit verslag), worden er intakegesprekken gehouden bij de inschrijving in de tweede graad en regelmatig informatieve oudercontacten georganiseerd op weg naar de derde graad. Leer- en gedragsattitudes worden geëvalueerd.
- Voor de leerlingen van de derde graad start men tijdens de maand september met een goed uitgewerkt begeleidingsproces, met het oog op het verstrekken van gefundeerde adviezen voor het aanvaan van studies in het hoger onderwijs. Dit initiatief loopt over het hele schooljaar. Het CLB heeft in dit verband een ondersteunende functie en voorziet in de nodige informatie ter zake voor de klassenraden en de coördinator.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- ondersteuning.

Motivering

- De evaluatiepraktijk steunt op een aantal afspraken op het niveau van de schoolengemeenschap. De afspraken worden verder aangevuld en verfijnd op schoolniveau via richtlijnen in het schoolvademecum. Deze organisatorische aspecten van de evaluatiepraktijk zijn gedetailleerd uitgebouwd en worden relatief nauwgezet uitgevoerd. De school legt daarmee veel nadruk op de formele elementen van haar evaluatiebeleid. Sommige inhoudelijke opties en keuzes zijn weliswaar impliciet terug te vinden in de beschreven procedures, maar een consistente visietekst ontbreekt. Inhoudelijke en schoolbrede afspraken, onder andere over de bewaking van validiteit, betrouwbaarheid en representativiteit, over de visie op procesevaluatie en over de doelen van permanente evaluatie, zijn nog niet uitgewerkt. Dat resulteert, qua doelgerichtheid, in een ongelijk beeld van de evaluatiepraktijk.
- De school hanteert in principe vier vaste rubrieken in de vakcijfers per evaluatieperiode: vakattitudes, lessen/toetsen, taken en proefwerken. Elke vakgroep spreekt hierover voor de betrokken vakken duidelijke eigen procentgewichten af, aangepast aan de evaluatieperiode, aan de studierichting en soms zelfs aan het leerjaar. Op het uitvoeringsniveau daarentegen is er weinig gelijkgerichtheid: hoe de verschillende rubriekcijfers er tot stand komen is afhankelijk van leraar tot leraar.
- De evaluaties, zowel voor tso als voor bso, gebeuren conventioneel en in hoofdzaak cijfermatig. De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen is daarbij niet altijd optimaal. Toetsen en proefwerken zijn meestal kennis- en productgericht. Veel evaluaties steunen op jarenlang hergebruik van dezelfde proefwerk- en toetsvragen. Dat suggereert een weinig dynamisch onderwijsleerproces en zet de validiteit onder druk. Het aandeel van vaardigheden in de evaluatiecijfers is klein. De evaluatie van vakattitudes staat niet op punt, wordt nogal eens verward met sanctionering van gedragsattitudes en steunt niet op afgesproken en transparante criteria. Toch zijn er een aantal zeer goede aanzetten o.a. rond zelfevaluatie en/of

peerevaluatie, rond procesevaluatie en evaluatie uitgaande van competenties. Zij zijn echter leraarafhankelijk en de inzichten worden niet verspreid op systeemniveau.

- Voor het bso - en voor sommige vakken in tso - werkt de school met een permanente evaluatie, maar in de realiteit gaat het over een gespreide evaluatie. De evaluaties worden veelal verengd tot de optelsom van de cijfers van taken en toetsen. Sommige evaluaties van de praktijkvakken benaderen het dichtst een permanente evaluatie, maar de kwaliteit van de invulling varieert van leraar tot leraar. De gehanteerde evaluatiecriteria zijn bovendien niet altijd duidelijk. Dat resulteert in weinig gelijkgerichtheid, ook niet per vakgroep. In sommige structuuronderdelen en vakken zijn er wel voorbeelden van goede praktijk, maar ze blijven geïsoleerd. Hoewel er in het bso geen proefwerken worden georganiseerd, voorziet de school in de mogelijkheid tot het inrichten van 'overzichtstoetsen' tijdens de proefwerkperiodes van december en juni in een halvedagsysteem. Ook al tellen ze maar voor hoogstens 20 % mee in de eindcijfers, toch staat deze praktijk haaks op het idee van permanente evaluatie.
- De evaluaties in het kader van de GIP zijn goed uitgewerkt en voldoen aan de regelgeving. Het evaluatieformulier voor de GIP bevat een duidelijke procesevaluatie. De toegevoegde commentaren begeleiden en remediëren het proces. De school reikt ook een GIP-attest uit, hoewel dit geen enkel officieel civiel effect heeft.
- Het schoolreglement op het niveau van de scholengemeenschap bevat deliberatieregels die de autonomie van de delibererende klassenraad kunnen beperken. Dit is in strijd met de regelgeving¹¹.
- De school bereidt de deliberaties goed voor en vult ze prospectief gericht in. Toch zijn er in sommige studierichtingen over de voorbije schooljaren opvallende tendensen ten opzichte van de referentiescholen. Zo is het aantal B-attesten jaar na jaar hoog in de studierichting Industriële wetenschappen in het tweede leerjaar van de tweede graad. In de studierichting Basismechnica behaalt ongeveer iedereen een A-attest.
- De motivering van de B- en C-attesten hanteert standaardformuleringen, waardoor niet alle relevante elementen voor de individuele beslissing voldoende worden onderbouwd. Zo is bij sommige B-attesten de relatie tussen de vastgestelde tekorten en de besliste clausulering onvoldoende duidelijk en gedetailleerd geargumenteed, vooral omdat het begrip 'tekort' zeer stringent wordt ingevuld. De clausuleringen gebeuren bovendien nog altijd in functie van het aanbod in de eigen school, ondanks de ambities die de scholengemeenschap ter zake naar voren schuift. De motiveringen verwijzen ook zelden expliciet naar de opbrengst van de genomen acties en remediëeringsinitiatieven van de begeleidende klassenraad bij onvoldoendes in de loop van het schooljaar. De school dreigt hier in het nauw te komen met de correcte toepassing van de regelgeving¹². M.b.t. de uitgestelde beslissingen volgt de school wel consequent de regelgeving¹³ en beperkt ze tot uitzonderlijke en individuele situaties.
- De school heeft nog geen systematische analyse gemaakt van haar evaluatiebeleid. Ook binnen de vakgroepen geven de evaluatieresultaten zelden aanleiding tot kritische reflectie. De school en de vakgroepen staan nog voor uitdagingen om een bredere inhoudelijke invulling te geven aan de evaluatie, rekening houdend met de eindtermen, de leerplandoelen en de aanbevelingen in de leerplannen. In de evaluatiepraktijk is er nog ruimte voor het voeren van een gericht nascholingsbeleid, onder andere rond competentiegericht evalueren.

4.2.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid,
- ondersteuning.

¹¹ Art 5, §1 van het Organisatiebesluit voltijds secundair onderwijs, 19/07/2002.

¹² Art 5, §5 van het Organisatiebesluit voltijds secundair onderwijs, 19/07/2002.

¹³ Art 37 van het Organisatiebesluit en Art. 8.1.2 van Omzendbrief so 64.

- De organisatorische en formele aspecten van de rapporteringspraktijk zijn sterk uitgebouwd in procedurebeschrijvingen. Daarbij heeft de school oog voor zowel de interne, meestal digitale, communicatiestromen ter zake als voor de rapportering naar ouders en leerlingen. De inhoudelijke opties en keuzes van de school i.v.m. de rapporteringspraktijk zijn nog niet uitgeschreven in een specifieke visietekst. Wat de school vooral wil rapporteren, hoe sterk daarbij de aandacht is voor de rapportering van alle vormingsaspecten, wat de opbrengst van rapportering moet zijn, enz. is enkel impliciet terug te vinden in de beschreven procedures.
- Leraarafhankelijk wordt de agenda gebruikt om tussentijds resultaten van toetsen en taken te communiceren, en soms ook van remediëringsacties. Viermaal per schooljaar worden er formele rapporten uitgereikt als afsluiting van een evaluatieperiode. De lay-out van de rapporten is onlangs aangepast na een uitgebreide bevraging van de ouders. De rapporten zijn nu vereenvoudigd, beperken zich tot een cijfer op honderd per vak per evaluatieperiode voor dagelijks werk en - indien van toepassing - voor proefwerken, en bevatten cumulatief de resultaten van de vorige periodes.
- De school kiest bewust voor het communiceren van enkel de kerncijfers in deze perioderapporten. Hoe bijvoorbeeld het vakcijfer tot stand kwam, wat precies de tekorten veroorzaakte en tot welke remediëringsacties de begeleidende klassenraad besloten heeft, staat niet in het rapport. Uitzonderlijk wordt er algemene commentaar van de klassenraad toegevoegd. Daardoor is de informatieve waarde van het rapport beperkt.
- De school stelt zich op het standpunt dat toelichtingen en informatie efficiënter kunnen worden verstrekt op de ouderavonden, na elke rapportuitreiking. Volgens de school kent deze mondelinge rapportering een groot succes. Nagenoeg alle ouders maken er gebruik van. De ouders blijken zeer tevreden met deze persoonlijke aanpak van de rapportering.
- Om de efficiënte communicatie nog te verhogen wordt op elke ouderavond aan de ouders een apart attituderapport uitgereikt. Daarin kent de klassenraad voor elke leerling een cijfer toe op een schaal van een tot en met vier, telkens voor de attitudes respect, omgangsvormen en discipline, en geeft ook nog een algemene commentaar. De keuze om ook hier weer cijfermatig te werken, resulteert in een relatieve inschaling, zonder dat de ouders en de leerling weten wat het toegekende niveau precies inhoudt en hoe het kan worden verbeterd.
- Op het einde van het schooljaar krijgen de leerlingen een uitgebreid jaarsyntheserapport met de berekende jaarresultaten per vak, de behaalde attesten/studiebewijzen, de adviezen van de klassenraad en met een uittreksel uit de notulen als motivering in het geval van B/C-attesten. De school maakt veelvuldig gebruik van vakantietaken en soms van waarschuwingen. Ouders van leerlingen die geen normaal leertraject aflegden worden uitgenodigd voor een gesprek.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De scholengemeenschap wordt bestuurd door één schoolbestuur. De hoofddoelstellingen zijn de realisatie van een transparant en rationeel studieaanbod in de regio Maaseik-Kinrooi, naast het benutten van samenwerkingsverbanden op heel wat niveaus. Vanaf volgend schooljaar is het pedagogisch structuurplan voltooid: een eerste graad over drie vestigingen verspreid en één bovenbouw, waarvan de 42 studierichtingen in vier belangstellingsgebieden aangeboden worden: Talen en Wetenschappen / Handelswetenschappen / Nijverheid en Techniek / Sociale Wetenschappen en Welzijn.
- Heel wat aspecten van de onderwijsorganisatie worden centraal vanuit de scholengemeenschap aangestuurd: het pedagogisch beleid, logistiek en infrastructuur,

boekhouding, aankoopdienst, personeelsdienst, ICT, externe relaties, veiligheid en welzijn worden centraal georganiseerd om de professionaliteit te versterken en een grotere continuïteit te waarborgen. Aan het hoofd van iedere vestiging van de eerste graad en van ieder belangstellingsgebied staat een pedagogisch directeur die het gezicht is van die vestiging of dat belangstellingsgebied. De directeur is verantwoordelijk voor de dagelijkse werking van de school en fungeert als belangrijkste interne en externe gesprekspartner.

- Voor het belangstellingsgebied Nijverheid en Techniek, dat beschouwd wordt als één pedagogische eenheid en administratief bestaat uit de twee scholen Sint-Jansberg A en Sint-Jansberg B, is één pedagogisch directeur bevoegd. Hij staat in voor het nemen van de uiteindelijke beslissingen i.v.m. de schoolorganisatie van het T. I. Sint-Jansberg op administratief, pedagogisch of technisch vlak, is algemeen verantwoordelijk voor de goede gang van zaken in het dagelijkse schoolleven, voor het aanwerven van leerkrachten en ondersteunend personeel, het behartigen van personeelszaken en leerlingenproblemen, de financiële toestand van het TSO, BSO en CLW¹⁴, voor het opstellen van de jaarlijkse begroting en voor de controle op de naleving van deze begroting. De directeur wordt voor deze veelheid aan taken en verantwoordelijkheden bijgestaan en ondersteund door de adjunct-directeur, de technisch adviseur-coördinatoren, de coördinator CLW en de directiesecretaris. De algemeen directeur en de directeur Mosa-ic bieden ondersteuning om de samenwerking met het bedrijfsleven verder uit te bouwen en samenwerkingsverbanden af te sluiten.
- De adjunct-directeur en de technisch adviseur-coördinatoren zorgen voor de aansturing van vakgroepen, de selectie en evaluatie van de leraren en de verdeling van de attributies. De leerlingenbegeleiding wordt aangestuurd door de pedagogisch directeur, de coördinator leerlingenbegeleiding en de cel leerlingenbegeleiding. Via coaching beschouwt men alle leraren als eerste verantwoordelijke voor de leerbegeleiding.
- De school heeft nog geen concrete visie op haar talenbeleid ontwikkeld. Een breed draagvlak ontbreekt met als resultaat dat er momenteel geen talenbeleid is. Tijdens de doorlichting bleek dat de meeste leerlingen en ook heel wat leraren en personeelsleden nood hebben aan ondersteuning in het hanteren van Standaardnederlands voor de communicatie en Nederlands als instructietaal.
- De scholengemeenschap heeft de voorbije jaren heel wat initiatieven genomen op het vlak van de kwaliteitszorg. Dit resulteerde onder meer in een kwaliteitshandboek en in de verwerving van twee erkende kwaliteitslabels. Ook lopen er momenteel een aantal verbetertrajecten. Hierbij vertrekt men niet altijd van een analyse van objectieve outputgegevens. In de school beoordeelt men alle parascolaire activiteiten met het oog op hun rendement en efficiëntie.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De invulling van de stages in de studierichtingen Mechanische vormgevingstechnieken, Werktuigmachines en Computergestuurde werktuigmachines.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het leer- en leefklimaat en de zorg voor de leerlingen.
- De krachtige leeromgeving voor de meeste vaklokalen, labo's en werkplaatsen.
- De preventieve en de remediërende leerbegeleiding.

¹⁴ Centrum voor Leren en Werken

- De opvolging van de schoolloopbaan van de afgestudeerden.
- De integratie en de introductie van nieuwe technologieën.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De goede samenwerking met de bedrijfswereld.
- Het brede en transparante studieaanbod.
- De brede invulling van het concept scholengemeenschap.
- Het bieden van kansen aan leraren voor het gebruik van innoverende technologieën.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplangerichtheid voor verschillende vakken en studierichtingen.
- De evaluatie.
- Het concept en de verslaggeving van de GIP voor sommige studierichtingen en specialisatiejaren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De implementatie van activerende werkvormen en vernieuwingen in de onderwijspraktijk.
- De leerplangerichte evaluatiepraktijk met aandacht voor vaardigheden, attitudes en/of competenties.
- De vakgroepwerking.
- Het taalbeleid.
- Het didactisch materiaal en het gebruiksmateriaal voor sommige vakken en studierichtingen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De bewaking van de leerplanrealisatie.
- De resultaatgerichte aansturing, opvolging en responsabilisering van het vak- en studierichtingsoverleg.
- De beschikbaarheid van ICT-mogelijkheden voor de algemene vakken.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie voor wiskunde in de tweede graad tso.
- De leerplanrealisatie voor wiskunde in de derde graad tso Elektrische installatietechnieken en Mechanische vormgevingstechnieken.
- De leerplanrealisatie voor Nederlands in de derde graad bso Werktuigmachines.
- De leerplanrealisatie voor Nederlands in het derde leerjaar van de derde graad bso Computergestuurde werktuigmachines en Industriële elektriciteit.

Wat betreft de regelgeving:

- De motivering van de B- en C-attesten conform het besluit van de Vlaamse regering van 19/7/2002, Art. 5, §1, §5, §8.
- De autonomie van de delibererende klassenraad om tot een eindbeslissing te komen vrijwaren conform het besluit van de Vlaamse regering van 19/7/2002, Art. 5, §1.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Elektromechanica	wiskunde	
Graad 2 TSO Elektrotechnieken	wiskunde	
Graad 2 TSO Industriële wetenschappen	wiskunde	
Graad 2 TSO Mechanische technieken	wiskunde	
Graad 3 BSO Computergestuurde werktuigmachines	Nederlands	
Graad 3 BSO Industriële elektriciteit	Nederlands	
Graad 3 BSO Werktuigmachines	Nederlands	
Graad 3 TSO Elektrische installatietechnieken	wiskunde	
Graad 3 TSO Mechanische vormgevingstechnieken	wiskunde	

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 april 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Gabriël Poppe

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Eric Rutten